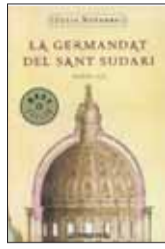

LA REBOTIGA

L'obra de Navarro, en edició de butxaca

La germandat del Sant Sudari, publicat per primera vegada en castellà el 2004, va convertir-se en un autèntic best-seller, amb milers d'exemplars venuts, un èxit que es va repetir en les dues següents novel·les de Júlia Navarro, *La bíblia de fang* i *La sang dels innocents*. Els tres títols, on l'autora combina magistralment història, ficció i intriga, apareixen ara en edició de butxaca traduïts al català per Carles Urritz, els dos primers, i per Elisenda Mas, el tercer.

La germandat del Sant Sudari. Julia Navarro. Mondadori/Debolsillo. 472 pàgines. 8,95 euros

Reedició de la poesia de joventut d'Enric Casasses

Edicions 62 reedita, amb algun petit canvi en alguns dels poemes, el llibre *El començament dels començaments i ocasió de les ocasions*, publicat per Empúries el 1994 i que recollia versos de joventut d'Enric Casasses. Del poeta també es recupera, en aquest cas a Empúries i quinze anys després de la seva primera edició, el llibre *El poble del costat*, un recull de textos, alguns d'ells publicats a *El correo catalán* o *Diari de Barcelona*, on Casasses reflexiona sobre qüestions com l'amor, la presó de Barcelona, els poetes...

El començament dels començaments i ocasió de les ocasions. Enric Casasses. Edicions 62. 125 pàgines. 15 euros

Torralba reflexiona sobre l'existència

El teòleg i filòsof Francesc Torralba, autor d'èxits editorials com *L'art de saber escoltar* o *¿Un altre món és possible?*, aporta en aquest nou llibre arguments lúcids i entenedors per trobar respostes a preguntes inquietants sobre la nostra existència: sobre el sentit de tot plegat, sobre el destí de les nostres vides, sobre la mort o sobre el que hi ha després de la mort...

El sentit de la vida. Francesc Torralba. Ara Llibres. 126 pàgines. 16,95 euros

Set relats sobre la pèrdua

Amb aquest recull de set relats, Jaume Ferrer va guanyar l'any passat el Premi lletres, organitzat per la Fundació Manuel de Pedrolo. Els protagonistes d'aquestes històries tenen un tret en comú: són personatges orfes, en el sentit que han patit una pèrdua. En la recerca d'allò que han perdut, uns trobaran la llum que els permetrà avançar, mentre altres no tindran aquesta sort.

La llum dels orfes. Jaume Ferrer. Pagès Editors. 144 pàgines. 12 euros

Lletres

La conquesta de Bagdad

PAU DITO TUBAU

Em dic Vermell

Orhan Pamuk
(Traducció de Carles Miró)
Bromera
501 pàgines. 22 euros

Sota una aparença de novel·la històrica amb una trama de secrets i assassinats que pren com a escenari els inicis de la decadència de l'imperi otomà, el reconegut i premiat novel·lista turc Orhan Pamuk planteja a *Em dic Vermell* una interrogació narrativa sobre les responsabilitats de l'oblit del llegat històric del seu país des de la constitució de la República de Turquia.

Una de les conseqüències del decret d'occidentalització del mandat de Kemal Atatürk, més enllà de la permuta de l'herència religiosa per la doctrina nacionalista, va ser la supressió de les tradicions i de la historiografia establerta en benefici de la modernitat. Pamuk planteja amb subtileza la qüestió del cost de les reformes com un paricidi potser necessari amb reminiscències de la idea d'absència de culpa de Raskolnikov a *Crim i càstig*, i, com a contrapartida, desenvolupa una història que s'encavalca en una mateixa llegenda, la dels amors de Sirin i Husrev, contada i pintada pels poetes perses que van precedir l'estil dels destres il·lustradors de llibres otomans, i uns mateixos personatges, els miniaturistes que il·lustraven llibres per a la sumptuosa cort de Murat III (1574-1595).

L'anècdota que desencadena els fets és en la ficció un llibre d'encàrrec, a imitació de l'estil dels pintors renaixentistes, que el sultà vol regalar al dux de Venècia per mostrar-li la importància de la casa d'Osman; l'herència dels turcs nòmades de Mongòlia que van adoptar l'islam abans de conquerir Bagdad, Armènia i Anatòlia, i que, segles enllà, va veure com quedaven reduïts els seus dominis imperials i oblidats els seus atributs pictòrics. Atesos els escenaris, el més curiós és que Pamuk conta la recuperació novel·lada d'algunes de les omissions modernes del seu país amb mètodes i estils occidentals, amb influències com ara *El nom de la rosa* d'Umberto Eco —i, darrere

L'escriptor turc Orhan Pamuk. / BERNARDO PÉREZ

d'aquest, Borges, Poe i Conan Doyle— i un debat de fons sobre idees com ara l'originalitat, l'estil i la perspectiva que és aplicable a diverses èpoques i disciplines artístiques, però sense renunciar a la petja de la poesia i

A 'Em dic Vermell', Pamuk es val de grans dosis tant d'inventiva com d'ofici

la pintura perses, els contes d'Orient i alguns trets socials de l'Istanbul del període —la història de Husrev i Sirin serveix de punt de partida d'un altre afer amorós, molt més realista, entre una vídua amb dos fills i un il·lustrador que torna a la ciutat després de molts anys—; i, a més, ho fa sense contradiccions aparents, amb una certa complaença i una clara cons-

ciència de quina és la manera amb què ha de crear expectació.

De fet, Pamuk es permet fins i tot interpellar el lector amb complicitat, fer saber que sap que qui el llegeix també està a l'aguait de quins són els mecanismes de la ficció. I encara que el truc és gairebé tan antic i previsible com el dels mers misteris a resoldre, l'aplec de veus que convoca i de materials que empra fa comprensible que hagi estat capaç de conquerir un públic nombrós, no només al seu país, on ha aconseguit personificar les contradiccions col·lectives que l'afecten, sinó també a Occident, on ha assolit un èxit meritori entre un públic fidel que es fascina

amb l'aplicació de tics de la tradició autòctona en escenaris remots o desconeguts. No és estrany. A *Em dic Vermell* —una mica per sota de la magnífica i més directa *El llibre negre*— l'acompanyen les millors armes de la literatura de gènere i grans dosis tant d'inventiva com d'ofici. El decorat, amb tot, és una mica de cartó pedra: més enllà d'algunes qüestions mínimes, no s'enfronta a la reconstrucció minuciosa d'un lloc i un període, ni escapa a la impossibilitat de tota novel·la històrica a l'hora de recrear una època. I és potser per això que, al capdavant, apel·la a la pura seducció de les narracions —“no hi ha mentida a què no sigui capaç de recórrer sempre que la història sigui bonica i ens la creguem”—, perquè més enllà de la decadència posterior a les conquestes, o dels trets ambigus a la pròpia història, la ficció literària és l'espai en què explota amb més exigència les seves qualitats.

COLLS I PUNYS

S'acaba el gener

NARCÍS COMADIRA

Entrem a la darrera setmana de gener. Ha passat Sant Vicens, el sol ja toca pels torrents, les mimoses han florit, almenys les més precoces, pigallant els cels anticiclònics amb aquest seu groc polsós que anuncia alegries venidores, les garotes —o garoines o orïços o vogamarins, com vulguin— estan plenes i, en les minves recents, sota les aigües calmes, ens han ofert el seu espurneig ferruginós carregat de promeses de felicitat gastronòmica immediata: aquests grillons ataronjats, gustosos de sal i de iode. Als vespres, quan el sol s'ha post, queda un cel immaculat, com de llum sospesa, i aviat, sobre un blau de porcellana de Wedgwood, apareix la punta de diamant de Venus, la primerenca. Que m'agrada el gener, no caldria que ho digués. Ja sé que tot això

de les mimoses i les garotes ho dec haver repetit infinitat de vegades, però no puc deixar passar aquest mes de llum nova sense tornar-m'hi a referir. Voldria retenir aquesta llum, aquestes sensacions olfactives, gustatives i pictòriques del gener, aquesta sensació d'indefinida alegria. Sobretot aquest any que, sobtadament, entrarem de seguida a la quaresma. Pasqua ve aviat. Gairebé, per un parell de dies, en la seva màxima possibilitat d'avançar-se. Qüestió de llunes, cosa de la lluna de Nisan. I així, fent el còmput dels dies, dimecres de Cendra gairebé toca el darrer dia del cicle nadalenc, la Candelera. I, és clar,

tenim Carnaval, el dissabte de Carnaval, coincidint amb la festa de les espelmes candoroses del dia de la Purificació de la Mare de Déu. Tot va de pressa aquest any.

Però miro de trobar moments de calma. Cada dia més veig que ens cal, a tots plegats, saber trobar moments de calma. Passejar, llegir, pensar, conversar sobre el bé i el mal, o sobre l'art, que està més enllà del bé i del mal, perquè la seva òrbita no és moral, sinó formal. Mirar d'oblidar les discussions polítiques, que solen ser tan raquítiques com els polítics que ens governen. La política s'ha tornat administració, els polítics s'han tornat gestors, i les idees s'han evaporat dels discursos i, el que és pitjor, de la pràctica. Tot són baralles dels partits, que ja no representen res, perquè la vida ha canviat i els partits s'han quedat com vells tancs rovellats de guerres que ja ningú no recorda. Mirar d'oblidar la nostra dependència d'una Espanya que només busca tenir-nos emmordassats, que voldria que aquesta llengua que parlem desaparegués d'una vegada, com a mínim per vehicular les coses serioses...

Trobar moments de calma. Passejar vora mar o per algun caminó de muntanya. Aturar-se solament en allò que importa. Pensar, com en el poema *Cercles* de l'últim llibre de Jaume Subirana, *Rapala*, en aquella ombra dins de l'aigua, l'ombra de l'única cosa que tenim segura. “Hi ha la pedra, l'esclat en el mirall, | l'aigua, la mà en els cercles, la mirada. | Hi ha la vista i el gest i, al fons del llac, | l'ombra de l'hora nostra, reservada.”